

Juridiska avdelningen

7.1.1997

Till arbetspensionsanstalterna

ÄNDRING AV ÖVERENSKOMMELSEN OM SOCIAL TRYGGHET MELLAN FINLAND OCH CANADA

Överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och Canada trädde i kraft den 1 februari 1988 och avtalsregleringen (överenskommelsen) om social trygghet mellan Finland och Québec trädde i kraft den 1 april 1988.

Överenskommelserna har ändrats främst på grund av ändringarna i den finska folkpensionslagstiftningen. Dessutom har det gjorts vissa preciseringar och ändringar i bestämmelserna om arbetspensioner och utsända arbetstagare för att uppdatera överenskommelserna.

Ändringarna i överenskommelsen med Canada trädde i kraft den 1 januari 1997. Ändringarna i överenskommelsen med Québec träder i kraft tidigast den 1 maj 1997.

De ändrade bestämmelserna har sänts till pensionsanstalterna i cirkulär A 30/96.

Med detta cirkulär ändras och kompletteras cirkulär A 7/88 som sändes till pensionsanstalterna när överenskommelsen trädde i kraft. I cirkuläret ingår också Sinikka Laitinens redogörelse för pensionsystemen i Canada.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN


Pentti Koivistonen


Helena Tapio

Juridiska avdelningen

7.1.1997

INNEHÅLL

1

Ändringar som gäller finsk arbetspension och tillämplig lagstiftning i ändringsprotokollet

- 1.1 Rätt till återstående tid
- 1.2 Utbetalning av arbetspensioner till andra länder än de avtals-
slutande parterna
- 1.3 Undantag från tillämplig lagstiftning
- 1.4 Utsända arbetstagare
- 1.5 Intyg

2

Ändringar som gäller kanadensiska pensioner i ändringsprotokollet

- 2.1 Ändringar i Canadas arbetspensionssystem (Canada Pension Plan,
CPP)
- 2.2 Ändringar som gäller ålderspension enligt Canadas folkpensions-
system (Old Security Act)

3

Pensionsförfrågningar, ansökningar och kontakterna mellan förbindelseorgan och pensions-
anstalter

- 3.1 Pensionsförfrågningar
- 3.2 Kanadensiska blanketter
- 3.3 Ansökningar till Canada
- 3.4 Ansökningar till Finland

4

Övergångsbestämmelser

BILAGOR Intyget "Statement of Contributory Salary and Wages-Canada Pension Plan"
En redogörelse för pensionssystemen i Canada, Sinikka Laitinen 11.1.1996

Juridiska avdelningen

7.1.1997

ÄNDRING AV ÖVERENSKOMMELSEN OM SOCIAL TRYGGHET MELLAN FINLAND OCH CANADA**1****Ändringar som gäller finisk arbetspension och tillämplig lagstiftning i ändringsprotokollet****1.1****Rätt till återstående tid**

Till överenskommelsen fogades bestämmelser om rätt till pension som grundar sig på tiden mellan pensionsfallet och pensionsåldern (återstående tid). Bestämmelserna följer motsvarande bestämmelser i överenskommelsen om social trygghet mellan Finland och Förenta staterna.

En person som omfattas av det kanadensiska arbetspensionssystemet (Canada Pension Plan, CPP) har rätt till en del av den återstående tiden, även om han inte längre har rätt till återstående tid enligt den nationella lagstiftningen i Finland. Att en person omfattas av det kanadensiska arbetspensionssystemet fastställs med hjälp av ett löneintyg (se punkt 3.4). En modell av intyget för arbetstagare finns bifogat i detta cirkulär.

Den del av pensionen som grundar sig på återstående tid räknas ut genom att de faktiska försäkringsperioderna enligt pensionssystemet i Finland ställs i relation till 480 månader.

Om rätten till pension på grundval av återstående tid bestäms dessutom att försäkringsperioder enligt det kanadensiska arbetspensionssystemet beaktas när det gäller villkoret om bosättningsperiod enligt finsk lagstiftning (fem år i Finland, 6 a § 5 mom. APL). Om det behövs arbetsperioder i Canada för bosättningsvillkoret, beräknas den del av pensionen som grundar sig på återstående tid på det sätt som beskrivs i föregående stycke.

Exempel**Arbetspension från Finland enligt den ändrade överenskommelsen**

Herr X är född 1.7.1963. Hans APL-anställning började 1.7.1986 och slutade 31.12.1992. Den pensionsgrundande lönen är 10 000 mk/mån. X flyttade till Canada i januari 1993 och fick anställning

Juridiska avdelningen

7.1.1997

följande månad. Anställningförhållandet upphörde när han blev arbetsoförmögen i Canada i februari 1997.

Först räknas X:s fribrevspension från Finland ut.

APL-fribrev

APL-anställningen 1.7.1986 - 31.12.1992 = 78 mån

Pensionsgrundande lön = 10 000 mk/mån

Fribrev = $78/800 \times 10\,000 = 975$ mk/mån

Därefter räknas pensionen för den återstående tiden ut.

Pension för återstående tid

Återstående tid 1.2.1997 - 1.7.2028 = 31 år 5 mån = 377 mån

Andelen pension för återstående tid från Finland:

$$\frac{78/480 (197 \times 10\,000 + 120 \times 10\,000 + 60 \times 10\,000)}{\begin{array}{ccc} \hline 800 & 1000 & 1500 \\ \hline \end{array}}$$

= 660,16 mk/mån

Pensionen sammanlagt

$975 + 660,16 = 1\,635,16$ mk/mån

1.2

Utbetalning av arbetspensioner till andra länder än de avtalslutande parterna

Finland betalar arbetspension till en kanadensare som bor i ett tredje land utan Pensionsskyddscentralens tillstånd, om Finland har en överenskommelse om social trygghet eller ett motsvarande avtal med denna stat.

Juridiska avdelningen

7.1.1997

Finland betalar arbetspension till en kanadensare t.ex. till Schweiz, eftersom Finland och Schweiz har en trygghetsöverenskommelse som trädde i kraft 1.10.1986.

Eftersom EU:s bestämmelser om social trygghet tillämpas i EU- och EES-länder, betalas finsk arbetspension utan begränsningar till kanadensare som flyttar till dessa länder.

1.3

Undantag från tillämplig lagstiftning

Social- och hälsvårdsministeriet har befullmäktigat Pensionsskyddscentralen att sköta ärenden som gäller de undantagsfall som avses i trygghetsöverenskommelserna. Ansökningar som gäller dispens sänds därför till:

Pensionsskyddscentralen
Tillämpningssektionen
00065 PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

1.4

Utsända arbetstagare

En arbetstagare kan omfattas av den sändande statens trygghets-system 36 månader i stället för tidigare 24 månader. Överenskommelsen har ändrats också till den del att en utsänd arbetstagare också kan arbeta för en arbetsgivare som är ekonomiskt bunden till den sändande arbetsgivaren. T.ex. en arbetstagare som ett finskt moderbolag flyttar till ett dotterbolag i Canada för högst tre år anses vara en utsänd arbetstagare.

1.5

Intyg

Pensionsskyddscentralen utfärdar intyget FIN/CAN 1 till utsända arbetstagare och arbetstagare som beviljas dispens. Ansökan om intyget görs på Pensionsskyddscentralens blankett ETK 2133.

2

Ändringar som gäller kanadensiska pensioner i ändringsprotokollet

2.1

Ändringar i Canadas arbetspensionssystem (Canada Pension Plan, CPP)

Enligt en ny bestämmelse som avviker från den tidigare överenskommelsen betalar Canada utöver den inkomstrelaterade delen av invalidpension och familjepension också den jämnstora pensions-

Juridiska avdelningen

7.1.1997

delen. I överenskommelsen ingår också en ny familjepensionsförmån, ett bidrag till barn som saknar båda föräldrarna.

Om arbetsperioder i Finland har behövts för pensionsrätten, bestäms den jämnstora pensionen enligt förhållandet mellan försäkringsperioder i Canada och den enligt lag försäkringsavgiftsgilla perioden i Canada.

I Canada finns inga begränsningar för utbetalningen av förmåner. Canada betalar utan begränsning arbetspension till en finländare som t.ex. är bosatt i Japan. För tydlighetens skull har dock en bestämmelse om utbetalningen av förmåner fogats till överenskommelsen.

2.2

Ändringar som gäller ålderspension enligt Canadas folkpensionssystem (Old Age Security Act)

Utbetalningen av ålderspension enligt Canadas folkpensionssystem har underlättats på så sätt att förutsättningen för utbetalning av pensionen till utlandet enligt den nya bestämmelsen är tre års bosättning i Canada i stället för tidigare fem år.

Överenskommelsen har ytterligare ändrats så att de perioder som krävs för ålderspension också kan vara perioder enligt finsk arbetspensionslagstiftning.

3

Pensionsförfrågningar, ansökningar och kontakterna mellan förbindelseorgan och pensionsanstalter

3.1

Förfrågningar om den beräknade pensionen kan riktas direkt till

Canada Pension Plan Administration
333 River Road
Ottawa, Ontario
CANADA K1A 0L1

I förfrågingen är det skäl att nämna det kanadensiska personnumret, födelsetid, efternamn (också tidigare), alla förnamn och adress. Förfrågingen skall dessutom vara undertecknad.

Juridiska avdelningen

7.1.1997

3.2

Kanadensiska blanketter

Canada förnyar sina blanketter, koden på de nya blanketterna är CAN-FIN.

3.3

Ansökningar till Canada

Alltid när ansökan gäller invalidpension och familjepension enligt arbetspensionssystemet i Canada (Canada Pension Plan) skickar Pensionsskyddscentralen utöver pensionsansökan också uppgifter om försäkringsperioder enligt finsk arbetspensionslagstiftning till Canada. När ansökan gäller ålderspension behövs de inte.

Eftersom perioder som omfattas av finsk arbetspensionslagstiftning numera kan räknas till godo för pensionsrätt enligt Canadas folkpensionssystemet (Old Age Security Act), fogas perioderna till ansökan.

3.4

Ansökningar till Finland

Personer bosatta i Canada ansöker om arbetspension från Finland på blanketten FIN/CAN 2A och folkpension på blanketterna FIN/CAN 2B och FIN/CAN 2C.

Från och med 1 januari 1997 fogar förbindelseorganet i Canada löneintyget ISP 2011 "Statement of Contributory Salary and Wages" (bilaga), om den försäkrade har varit arbetstagare i anställningsförhållande och intyget "Income Tax Return and Notice of Assessment", om den sökande har varit företagare, till ansökningar om invalidpension och familjepension från Finland. Till ansökningar om familjepension fogas samma intyg också över den efterlevande makens arbete. Med hjälp av dessa handlingar kan pensionsanstalten avgöra om villkoren för återstående tid uppfylls och om de kan användas vid pensionsjämkningen.

4

Övergångsbestämmelser

Pensionstagaren har rätt att på ansökan få sin pension omräknad så att den överensstämmer med överenskommelsen. Ansökan formuleras fritt.

Juridiska avdelningen

7.1.1997

Ändringarna av överenskommelsen kan ha en höjande inverkan på pensionsbeloppet t.ex. om pensionsfallet har inträffat när den försäkrade omfattades av det kanadensiska arbetspensionssystemet. En omräkning av pensionen kan leda till att pensionstagaren utöver fribrevspension från Finland får arbetspension som baserar sig på återstående tid (se punkt 1.1). Även pension från Canada kan bli större vid omräkningen därför att den kanadensiska arbetspensionens alla delar har tagits med i överenskommelsen (se punkt 2.1).

Övergångsbestämmelserna innehåller en skyddsbestämmelse enligt vilken ändringarna i överenskommelsen inte får leda till att en tidigare beviljad pension sänks eller dras in.

Om ett pensionsärende skall avgöras under övergångsperioden och pension skall beviljas också för tid före ändringen av överenskommelsen, har personen möjlighet att få sina pensioner

- a) antingen enligt bestämmelserna i den gamla överenskommelsen eller
- b) enligt de nya bestämmelserna, om de är förmånligare för honom.

STATEMENT OF CONTRIBUTORY SALARY AND WAGES — CANADA PENSION PLAN

INFORMATION FOR APPLICATION FOR CANADA PENSION PLAN BENEFITS

- For the current year and the previous year you are requested to provide information on the contributor's salary and wages and contributions by the use of this form.
- A separate Statement of Contributory Salary and Wages is required from each employer for whom the contributor worked during the year(s) concerned.
- If the contributor was self-employed and was required to make self-employed contributions you are required to provide information on the contributor's self-employed earnings and contributions. Contact your Income Security Programs Client Service Centre to determine the information required.
- File applications for benefits immediately. Submit this Statement of Contributory Salary and Wages when completed.

A TO BE COMPLETED BY THE APPLICANT				
TYPE OF BENEFIT APPLIED FOR		<input type="checkbox"/> RETIREMENT	<input type="checkbox"/> DISABILITY	<input type="checkbox"/> SURVIVORS
1. NAME AND ADDRESS OF CONTRIBUTOR'S EMPLOYER		2. To assist me in applying for a Canada Pension Plan benefit please complete Section B below and return the completed form to me or to the Income Security Programs Client Service Centre mentioned below.		
		SIGNATURE OF APPLICANT		DATE
		NAME AND ADDRESS OF APPLICANT (Print)		
3. NAME OF CONTRIBUTOR (Please Print)				
SOCIAL INSURANCE NUMBER OF CONTRIBUTOR			PAYROLL NUMBER (if known)	INDICATE YEAR(S) FOR WHICH INFORMATION REQUIRED
				19 and 19

B TO BE COMPLETED BY EMPLOYER							
1 CONTRIBUTORY EARNINGS — Previous year						TOTAL CONTRIBUTORY EARNINGS	EMPLOYEE'S PENSION CONTRIBUTION
JANUARY	FEBRUARY	MARCH	APRIL	MAY	JUNE	\$	\$
\$	\$	\$	\$	\$	\$		
JULY	AUGUST	SEPTEMBER	OCTOBER	NOVEMBER	DECEMBER	\$	\$
\$	\$	\$	\$	\$	\$		
2 CONTRIBUTORY EARNINGS — Current Year						TOTAL CONTRIBUTORY EARNINGS	EMPLOYEE'S PENSION CONTRIBUTION
JANUARY	FEBRUARY	MARCH	APRIL	MAY	JUNE	\$	\$
\$	\$	\$	\$	\$	\$		
JULY	AUGUST	SEPTEMBER	OCTOBER	NOVEMBER	DECEMBER	\$	\$
\$	\$	\$	\$	\$	\$		
3 Please indicate to which Plan the above contributions were made						<input type="checkbox"/> CANADA PENSION PLAN	<input type="checkbox"/> QUEBEC PENSION PLAN
4 In what month and year did/will the contributor last work and receive salary and wages?			MONTH	YEAR	EMPLOYER ACCOUNT NUMBER*		
5 Important: If your records indicate a Social Insurance Number which differs from that shown in Section A, please enter the number you are using.							
6 SIGNATURE OF EMPLOYER OR AUTHORIZED OFFICIAL			TITLE	DATE			

INSTRUCTIONS FOR EMPLOYER

* Employer Account Number should be shown. It is the number assigned by the Federal or the Province of Quebec Taxing Authorities for the purpose of remitting Pension Plan Contributions.

Employee's Pension Contribution - Enter, in the appropriate area, the amount deducted as the EMPLOYEE'S contribution to the Canada Pension Plan or the Quebec Pension Plan. Note that the employer's matching contribution is NOT to be reported on this form.

Contributory Earnings - Enter the total contributory salary and wages earned. Do not include any form of remuneration that is not considered as contributory earnings under the terms of the Canada and Quebec Pension Plans. For instance:
a) remuneration paid to the employee before and during the month in which he reached the age of 18, or after the month in which he reached the age of 70;
b) remuneration paid to the employee while he was engaged in excepted employment; c) an amount relative to the residence of a clergyman.

THIS SPACE RESERVED FOR CLIENT SERVICE ADDRESS STAMP

C.P.P. NO.



DECLARATION DE TRAITEMENT ET SALAIRE COTISABLES — RÉGIME DE PENSIONS DU CANADA

RENSEIGNEMENTS DESTINÉS AUX REQUÉRANTS DE PRESTATIONS DU RÉGIME DE PENSIONS DU CANADA

- Vous devez fournir des renseignements sur le traitement et le salaire du cotisant ainsi que sur les cotisations de l'année en cours et de l'année précédente au moyen de la présente formule.
- Chacun des employeurs, pour qui le cotisant a travaillé pendant l'année (les années) en cause, doit fournir une Déclaration de traitement et salaire cotisables.
- Lorsque le cotisant a travaillé pour son propre compte et a dû, à ce titre, verser des cotisations, il faut fournir des renseignements sur ces gains et cotisations. Votre centre de services aux clients des Programmes de la sécurité du revenu vous dira quels renseignements fournir.
- Les demandes de prestations doivent être présentées sans retard. La présente Déclaration de traitement et salaire cotisables doit être produite, une fois dûment remplie.

A À REMPLIR PAR LE REQUÉRANT	
PRESTATIONS <input type="checkbox"/> RETRAITE	<input type="checkbox"/> INVALIDITÉ
<input type="checkbox"/> SURVIVANTS	
1. NOM ET ADRESSE DE L'EMPLOYEUR DU COTISANT	2. Pour me permettre d'obtenir des prestations du Régime de pensions du Canada, veuillez remplir la Section B ci-dessous et retourner la formule à moi-même ou au centre de services aux clients des Programmes de la sécurité du revenu mentionné ci-dessous.
_____ _____ _____	SIGNATURE DU REQUÉRANT <input type="checkbox"/> DATE _____ NOM ET ADRESSE DU REQUÉRANT (écrivez en lettres moulées) <input type="checkbox"/> _____ _____ _____
3. NOM DU COTISANT (écrivez en lettres moulées) _____	
NUMÉRO D'ASSURANCE SOCIALE DU COTISANT <input type="checkbox"/>	NUMÉRO DE FEUILLE DE PAYE (si possible) _____ INDIQUER L'ANNÉE (LES ANNÉES) EN CAUSE _____ et _____

B À REMPLIR PAR L'EMPLOYEUR																																			
<table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th colspan="6">1 GAINS COTISABLES — Année précédente</th> </tr> <tr> <td>JANVIER</td> <td>FÉVRIER</td> <td>MARS</td> <td>AVRIL</td> <td>MAI</td> <td>JUIN</td> </tr> <tr> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> </tr> <tr> <td>JUILLET</td> <td>AOÛT</td> <td>SEPTEMBRE</td> <td>OCTOBRE</td> <td>NOVEMBRE</td> <td>DÉCEMBRE</td> </tr> <tr> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> </tr> </table>	1 GAINS COTISABLES — Année précédente						JANVIER	FÉVRIER	MARS	AVRIL	MAI	JUIN	\$	\$	\$	\$	\$	\$	JUILLET	AOÛT	SEPTEMBRE	OCTOBRE	NOVEMBRE	DÉCEMBRE	\$	\$	\$	\$	\$	\$	<table style="width:100%;"> <tr> <td style="text-align: center;">TOTAL DES GAINS COTISABLES</td> <td style="text-align: center;">COTISATION DE L'EMPLOYÉ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">\$</td> <td style="text-align: center;">\$</td> </tr> </table>	TOTAL DES GAINS COTISABLES	COTISATION DE L'EMPLOYÉ	\$	\$
1 GAINS COTISABLES — Année précédente																																			
JANVIER	FÉVRIER	MARS	AVRIL	MAI	JUIN																														
\$	\$	\$	\$	\$	\$																														
JUILLET	AOÛT	SEPTEMBRE	OCTOBRE	NOVEMBRE	DÉCEMBRE																														
\$	\$	\$	\$	\$	\$																														
TOTAL DES GAINS COTISABLES	COTISATION DE L'EMPLOYÉ																																		
\$	\$																																		
<table border="1" style="width:100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <th colspan="6">2 GAINS COTISABLES — Année en cours</th> </tr> <tr> <td>JANVIER</td> <td>FÉVRIER</td> <td>MARS</td> <td>AVRIL</td> <td>MAI</td> <td>JUIN</td> </tr> <tr> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> </tr> <tr> <td>JUILLET</td> <td>AOÛT</td> <td>SEPTEMBRE</td> <td>OCTOBRE</td> <td>NOVEMBRE</td> <td>DÉCEMBRE</td> </tr> <tr> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> <td>\$</td> </tr> </table>	2 GAINS COTISABLES — Année en cours						JANVIER	FÉVRIER	MARS	AVRIL	MAI	JUIN	\$	\$	\$	\$	\$	\$	JUILLET	AOÛT	SEPTEMBRE	OCTOBRE	NOVEMBRE	DÉCEMBRE	\$	\$	\$	\$	\$	\$	<table style="width:100%;"> <tr> <td style="text-align: center;">TOTAL DES GAINS COTISABLES</td> <td style="text-align: center;">COTISATION DE L'EMPLOYÉ</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">\$</td> <td style="text-align: center;">\$</td> </tr> </table>	TOTAL DES GAINS COTISABLES	COTISATION DE L'EMPLOYÉ	\$	\$
2 GAINS COTISABLES — Année en cours																																			
JANVIER	FÉVRIER	MARS	AVRIL	MAI	JUIN																														
\$	\$	\$	\$	\$	\$																														
JUILLET	AOÛT	SEPTEMBRE	OCTOBRE	NOVEMBRE	DÉCEMBRE																														
\$	\$	\$	\$	\$	\$																														
TOTAL DES GAINS COTISABLES	COTISATION DE L'EMPLOYÉ																																		
\$	\$																																		
3 Veuillez indiquer à quel Régime ont été versées les cotisations ci-dessus <input type="checkbox"/> RÉGIME DE PENSIONS DU CANADA <input type="checkbox"/> RÉGIME DE RENTES DU QUÉBEC																																			
4 Indiquez le mois et l'année où le cotisant a cessé/va cesser de travailler et a touché/va toucher son dernier traitement ou salaire <input type="checkbox"/>	MOIS _____ ANNÉE _____ N° DE COMPTE DE L'EMPLOYEUR _____																																		
5 Important: Si vos dossiers indiquent un numéro d'assurance sociale qui diffère de celui qui figure à la section A, veuillez inscrire le numéro que vous utilisez. <input type="checkbox"/>																																			
6 SIGNATURE DE L'EMPLOYEUR OU DE L'AGENT AUTORISÉ _____	TITRE _____ DATE _____																																		

INSTRUCTIONS À L'EMPLOYEUR

* Le numéro de compte de l'employeur doit être indiqué. Ce numéro est attribué à l'employeur par les autorités fiscales fédérales ou celles de la province de Québec, aux fins de la cotisation au régime de pensions.

Cotisation de l'employé - Inscrivez à l'endroit approprié la somme déduite des gains de l'EMPLOYÉ à titre de cotisation au Régime de pensions du Canada ou au Régime de rentes du Québec. NE PAS indiquer la cotisation correspondante de l'employeur dans la présente formule.

Gains cotisables - Indiquez le total des gains et des salaires cotisables. N'ajoutez aucune forme de rémunération considérée comme gains non cotisables en vertu des dispositions du Régime de pensions du Canada et du Régime de rentes du Québec. Par exemple: (a) rémunération versée à l'employé avant et pendant le mois au cours duquel il a atteint l'âge de 18 ans ou après le mois au cours duquel il atteint 70 ans; (b) rémunération payée à l'employé pendant qu'il occupait un emploi non assujéti; (c) frais de résidence d'un ministre du culte.

À L'USAGE DU CENTRE DE SERVICES AUX CLIENTS POUR Y INSCRIRE SON ADRESSE

R.P.C. N°

CANADA

Innehåll

1. Allmänt

2. Minimipensionsskyddet

2.1. Folkpensionssystemet

2.1.1 Förvaltningen

2.1.2 Finansieringen

2.1.3 Beskattningen

2.1.4 Försäkringstiden

2.1.5 Ålderdomspensionen

2.1.6 Familjepensionen

3. Arbetspensionsskyddet

3.1 Arbetspensionssystemen i Canada och Québec

3.1.1 Förvaltningen

3.1.2 Finansieringen

3.1.3 Beskattningen

3.1.4 Försäkringstiden

3.1.5 Ålderspensionen

3.1.6 Invalidpensionen

3.1.7 Familjepensionen

3.2 Möjlighet att övergå till förtida pension

4. Tilläggspensionsskyddet

5. Yrkesaktiv eller pensionerad i ett annat land

6. Anhängiga reformer

7. Adresser

8. Källförteckning

CANADA

1. Allmänt

Valutakurs: 1 dollar (CAD) = 3.240 FIM (medelkurs i september 1995)

Canada har ett folkpensionssystem som betalar åldersdomspensioner och minimiutkomstskydd i form av inkomstgarantitillägg och maketillägg till dem som uppfyller minimivillkoren om bosättningstid. Inkomstgarantitillägget är en särskild inkomstprövad förmån. Maketillägget, som också är inkomstprövat, kompletterar utkomsten för ett pensionerat äkta par och ger efterlevande makar ett minimiutkomstskydd.

Utöver folkpensionssystemet har Canada dessutom ett lagstadgat arbetspensionssystem som omfattar nästan alla löntagare och företagare. Systemet betalar inkomstrelaterad ålders-, invalid- och familjepension. Systemet omfattar hela förbundsstaten med undantag av Québec. Om provinserna grundar egna pensionssystem som beviljar pensioner på samma nivå som förbundsstatens pensioner, har de enligt förbundsstatens grundlag rätt att frigöra sig från det lagstadgade pensionssystemet i staten. Québec har utnyttjat denna rättighet och grundat ett eget arbetspensionssystem som beviljar förmåner som är nästan på samma nivå som förmånerna i Canada.

Endel provinser betalar provinstillägg till de lagstadgade pensionerna i Canada. Dessa tillägg betalas i allmänhet till pensionstagare med små inkomster, som har rätt till det inkomstgarantitillägg som förbundsstaten betalar.

De företagsbundna tilläggspensionssystemen och de tilläggssystem som baserar sig på arbetsmarknadsavtal omfattar uppskattningsvis hälften av alla löntagare.

2. Minimipensionsskyddet

2.1 Folkpensionssystemet

Ålderdomstrygghetslagen, 'Old Age Security Act', om folkpensionerna trädde i kraft 1952. Enligt lagen beviljas full ålderdomspension (OAS) i form av ett jämnstort belopp som tjänas in på basis av bosättningstiden. I praktiken återuppbärs den i samband med beskattningen av pensionärer med höga inkomster. Arbetspensionslagarna 'Canada Pension Plan, (CPP)' och 'Québec Pension Plan, (QPP)', trädde i kraft 1966. Förmåner som beviljas enligt dem redogörs för mera detaljerat i kapitel tre.

Eftersom arbetspensionslagarna först efter en övergångsperiod på 10 år trädde helt i kraft 1976, kompletterades folkpensionssystemets ålderdomspension från 1967 med ett inkomstprövat inkomstgarantitillägg (Guaranteed Income Supplement, GIS). Avsikten med tillägget var att det skulle fungera som ett komplement till folkpensionerna enbart under den 10-åriga övergångsperioden. Men inkomstgarantitillägget slopades inte, utan det blev en bestående del av folkpensionssystemet. Minimiutkomstskyddet förbättrades ytterligare med ett inkomst-

prövat maketillägg (Spouse's Allowance, SPA), som sedan 1975 har betalats till ålderspensionärers makar. Från början av 1985 har också i Canada bosatta efterlevande makar mellan 60 och 64 år kunnat få denna inkomstprövade förmån. Folkpensionssystemet betalar inte invalidpension.

2.1.1 Förvaltningen

I Canada har förvaltningen av den sociala tryggheten de senaste åren genomgått en förändring. De flesta sociala förmåner som har betalats av förbundsstaten och som har hört till olika ministeriers ansvarsområde har samlats under ett ministerium, 'Department of Human Resources Development'. En specialavdelning inom ministeriet, 'Income Security Programs Branch', ansvarar för förvaltningen av både folkpensionssystemet och Canadas arbetspensionssystem. Avdelningen har en regionalbyrå i varje provins samt lokalbyråer i de största städerna. Avdelningens sektion för internationella ärenden som har sin byrå i Ottawa ansvarar för behandlingen av pensionsansökningar och förmåner som skall betalas enligt överenskommelserna om social trygghet.

2.1.2 Finansieringen

Folkpensionssystemets förmåner finansieras med hjälp av förbundsstatens allmänna skattemedel.

2.1.3 Beskattningen

Ålderdomspensionen är skattepliktig inkomst i den personliga inkomstbeskattningen. Om pensionstagaren inte har annan inkomst än folkpension, är pensionen i alla fall skattefri inkomst på grund av avdragen. Men om pensionstagarens övriga nettoinkomster överstiger 53 215 dollar om året (1996), upp bärs en extra skatt på ålderdomspensionen, som är 15 % av den delen av inkomsterna som överskrider inkomstgränsen, vilket kan leda till att hela ålderdomspensionen återupp bärs vid beskattningen. Inkomstgränsen har redan i många år varit oförändrad.

Inkomstgarantitillägget och maketillägget är inte beskattningsbar inkomst.

2.1.4 Försäkringstiden

Försäkringstiden är den tid som en person efter att han har fyllt 18 år har varit bosatt i Canada. Den minimiförsäkringstid som krävs för att olika förmåner skall kunna beviljas redogörs för senare i samband med förmåner.

2.1.5 Ålderdomspensionen

I det följande ges en redogörelse för både ålderdomspensionerna och inkomstgarantitillägget och maketillägget som i allmänhet bildar en helhet. I punkten 2.1.6 beskrivs dessutom maketillägget som betalas till efterlevande makar.

Rätten till pension

En person som har fyllt 65 år och uppfyller villkoren om bosättningstid har rätt till ålderdomspension oberoende av om han har upphört med sitt förvärvsarbete eller inte. Förvärvsinkomsten kan dock via beskattningen påverka utbetalningen av pensionen enligt vad som har redogjorts för i punkten 2.1.3.

För att få rätt till ålderdomspension skall den som är bosatt i och ansöker om pension i Canada ha varit bosatt i förbundsstaten under minst 10 år efter det att han fyllde 18 år. Om sökanden bor utanför Canada när han ansöker om pension, förutsätts att han före utflyttningen har varit bosatt i Canada under minst 20 år efter det att han fyllde 18 år.

För att få full ålderdomspension förutsätts att pensionssökanden har varit bosatt i Canada sammanlagt under minst 40 år efter det att han fyllde 18 år. Om bosättningstiden är kortare, utbetalas en del av den fulla pension i form av delpension som motsvarar den faktiska bosättningstiden. För varje bosättningsår som saknas minskar den fulla pensionen med 1/40.

Under övergångsperioden tillämpas för rätten till full pension lindrigare villkor om bosättningstid på personer som var bosatta i Canada 1.7.1977 och som då hade fyllt 25 år eller som har varit bosatta i staten före juli 1977 och då varit 18 år fyllda. De som uppfyller dessa villkor har rätt till full pension, om de omedelbart innan pensionen beviljas har varit bosatta i staten under minst 10 år. Dessutom kan, på vissa villkor, sådana år som fattas i bosättningstiden på 10 år gottgöras med tidigare bosättningstider.

Inkomstgarantitillägget kan enbart betalas som ett tillägg till ålderdomspensionen (OAS). För att ålderdomspension skall kunna beviljas måste förmånstagaren således uppfylla alla de ovan nämnda villkoren. Dessutom tillämpas inkomstprövning som redogörs för i punkten om hur pensionen bestäms. Inkomstgränserna innebär att inkomstgarantitillägget betalas till pensionstagare som utöver folkpensionen har mycket små eller inga andra inkomster.

Maketillägget kan betalas till en ålderdomspensionstagares 60-64-årig make eller en 60-64-årig efterlevande make som har varit bosatt i landet under 10 år efter det att han fyllde 18 år och som är bosatt i landet då han ansöker om tillägget. Tillägget är inkomstprövat. Det utbetalas utöver ålderdomspensionen och inkomstgarantitillägget till den äldre maken av ett pensionärspar.

Inkomstgarantitillägget och maketillägget skall på grund av inkomstprövningen ansökas varje år på nytt. Dessa förmåner beviljas inte till utlandet och betalas inte till utlandet för en längre tid än sex månader.

Hur pensionen bestäms

Ålderdomspensionen enligt villkoren om full bosättningstid uppgick 1.1.1996 till 394,76 dollar (ca 1 280 FIM) per månad.

För en ensamstående pensionstagare eller sådan person som är gift eller sambo och vars make eller sambo inte får maketillägg eller pension uppgår det fulla inkomstgarantitillägget till 469,13 dollar per månad (ca 1 520 FIM). Om en gift eller samboende pensionstagares make

eller sambo också får maketillägg eller folkpension, uppgår det fulla inkomstgarantitillägget till 305,57 dollar per månad (ca 990 FIM). Om folkpensionen utbetalas i form av delpension på grund av att bosättningstiden är bristfällig, betalas skillnaden mellan full pension och delpension i form av ett förhöjt inkomstgarantitillägg till den som har rätt till inkomstgarantitillägget. Detta garanterar alla pensionstagare ett enhetligt minimiutkomstskydd.

Både pensionstagarens egna och makens övriga inkomster, med undantag av folkpensionen, minskar inkomstgarantitillägget. Vid inkomstprövningen beaktas också den lagstadgade arbetspensionen och företagsbundna pensioner. Övriga inkomster minskar en ensamstående pensionstagares pension med en dollar för varje två dollar som de övriga inkomsterna uppgår till. Om bägge makarna är pensionstagare, minskar bådass inkomstgarantitillägg med en dollar för varje fyra dollar som makarnas sammanlagda övriga inkomster uppgår till. Om endast den ena maken är pensionstagare och den andra inte får maketillägg, minskas pensionen med beaktande av makarnas sammanlagda inkomster på samma sätt som för ett pensionärspar, men minskningen görs först på basis av de inkomster som överstiger tolv gånger folkpensionens maximibelopp. Förmånen fastställs i princip enligt inkomsterna för det föregående året.

Det fulla beloppet av maketillägget som betalas till en åldersdomspensionärs make är lika stort som en gift pensionstagares sammanlagda folkpension och inkomstgarantitillägg. Tillägget är 700,33 dollar per månad sedan 1.1.1996 (ca 2 270 FIM). Det fulla tillägget minskas först med ett belopp som är 75 % av de övriga inkomsterna tills tillägget har minskat med ett belopp som motsvarar folkpensionen. Det som blir kvar av maketillägget och som är lika stort som inkomstgarantitillägget minskas liksom pensionärsparets inkomstgarantitillägg med ett belopp som är 25 % av de övriga inkomsterna.

Omräkningen av pensionen

Förmånerna omräknas var tredje månad enligt ändringarna i konsumentprisindex. Omräkningarna träder i kraft från början av januari, april, juli och oktober. Förmånerna från 1.1.1996 ändrades inte från nivån för 1.10.1995.

Utbetalningen av pensionen

Förmånerna betalas varje månad 12 gånger om året. Folkpensionen betalas retroaktivt för högst fem år. Inkomstgarantitillägget och maketillägget betalas retroaktivt för högst ett år.

Inkomstgarantitillägget och maketillägget måste ansökas varje år på nytt och beloppet fastställs i princip enligt inkomsterna under det föregående året. Om inkomsterna ändras betydligt, kan förmånsbeloppet också ändras mitt under året och beloppet fastställs då enligt de upp-skattade inkomsterna under det pågående året. Maketillägget betalas tills maken fyller 65 år och utbetalningen av åldersdomspensionen tar vid. Utbetalningen av tillägget upphör, om maken som får folkpension inte mera har rätt till inkomstgarantitillägget.

2.1.6 Familjepensionen

Maketillägget betalas till 60-64-åriga efterlevande makar av båda könen, om de uppfyller samma villkor om bosättningstid som förutsätts av makarna till folkpensionstagare för att de skall få maketillägg (se punkten 2.1.5). Övriga inkomster minskar pensionen.

Maximibeloppet för maketillägget som betalas till en efterlevande make kan vara litet högre än det tillägg som betalas till en folkpensionstagares make. Maximibeloppet har från 1.1.1996 varit 773,16 dollar per månad (ca 2 500 FIM). Den del av tillägget som är lika stort som folkpensionen minskas med ett belopp som är 75 % av de övriga inkomsterna. Den del av maketillägget som motsvarar inkomstgarantitillägget minskar med ett belopp som är 50 % av de övriga inkomsterna.

Utbetalningen av förmånen upphör om den efterlevande maken gifter sig på nytt. I övrigt betalas tillägget på samma sätt som maketillägget till en folkpensionstagares make.

3. Arbetspensionsskyddet

3.1 Arbetspensionssystemen i Canada och Québec

Arbetspensionssystemen i Canada och Québec trädde i kraft 1.1.1966. De har koordinerats sinsemellan med hjälp av olika överenskommelser. När arbetspensionen skall bestämmas beaktar det system där arbetstagaren går i pension de fullgjorda försäkringsperioderna enligt de båda systemen, om arbetstagaren har omfattats av båda systemen.

Betydande ändringar i Canadas arbetspensionssystem kan bara genomföras om både förbundsstatens parlament och 2/3 av provinserna, som företräder minst 2/3 av provinsernas befolkning, har godkänt ändringarna.

Redogörelsen nedan gäller i princip båda pensionssystemen. I det fall att Québecs arbetspensionssystem väsentligt avviker från Canadas system kommer det att redogöras för separat.

3.1.1 Förvaltningen

Canadas ministerium, 'Department of Human Resources Development', med regional- och lokalbyråer svarar för förvaltningen av både arbetspensions- och folkpensionssystemet (se punkten 2.1.1). Beslutsproceduren för invalidpensionsansökningar är koncentrerad till sektionen för invalidpensionsärenden i Ottawa (Disability Operations Division).

Québecs pensionscentral 'Québec Pension Board' svarar för administrationen av arbetspensionssystemet i Québec.

Canadas och Québecs arbetspensionssystem tillämpar 'principen om sista institution', d.v.s. om en arbetstagare har omfattats av bägge systemen, betalar det pensionssystem som arbetstagaren senast har omfattats av innan han går i pension den intjänade pensionen i sin helhet enligt de båda systemen och fakturerar det andra pensionssystemet för den del av pensionen som det har betalat för det andra systemets räkning.

3.1.2 Finansieringen

Pensionerna enligt arbetspensionssystemet i Canada finansieras med hjälp av försäkringsavgifter som uppbärs av arbetsgivare, löntagare och företagare samt med ränteinkomster från fonderna.

Försäkringsavgifterna uppbärs från förvärvsinkomster som ligger mellan fastställda nedre och övre gränser. Den nedre gränsen för inkomsterna som ligger som grund för försäkringsavgifterna kallas för 'Year's Basic Exemption', allmänt använd under förkortningen YBE. Den övre gränsen kallas 'Year's Maximum Pensionable Earnings', allmänt under förkortningen YMPE, d.v.s. maximibeloppet per år för de pensionsgrundande förvärvsinkomsterna. YMPE-gränsbeloppet är direkt bundet till den genomsnittliga lönenivån i Canada och YBE-beloppet är uppskattningsvis 10 % av det årliga YMPE-beloppet. YMPE-beloppet uppgick till 35 400 dollar år 1996 (ca 114 700 FIM) och YBE-beloppet var 3 500 dollar (ca 11 350 FIM).

År 1996 var arbetsgivarnas och löntagarnas försäkringsavgifter 2,8 % och företagarnas 5,6 % av förvärvsinkomsterna mellan YBE- och YMPE-gränserna. Arbetsgivarnas och löntagarnas avgifter steg 1997 till 2,925 % och företagarnas till 5,85 %.

Principen vid fastställandet av försäkringsavgifterna är att systemets fond (Canada pension Plan Fund) alltid skall motsvara två års pensionsutgifter.

Principerna för finansieringen av arbetspensionssystemet i Québec är likadana som i Canada. Försäkringsavgifterna och inkomstgränserna är också desamma. Systemet i Québec har en egen fond.

3.1.3 Beskattningen

Arbetsgivaren kan i företagets beskattning dra av försäkringspremien som har betalats till arbetspensionssystemet i Canada och Québec. Också arbetstagarens pensionsavgift som skall betalas till systemet kan dras av från arbetstagarens beskattningsbara inkomst. Pensionen är skattepliktig inkomst.

3.1.4 Försäkringstiden

Försäkringstiden enligt arbetspensionssystemet i Canada och Québec är 18-70-åriga arbetstagarers tid i arbete, om förvärvsinkomsterna överstiger ett fastslaget minimibelopp. Minimibeloppet är lika stort som årets grundavdrag, lika stort som YBE (se punkten 3.1.2 om YBE).

3.1.5 Ålderspensionen

Rätten till pension

En försäkrad som har betalat åtminstone en försäkringsavgift har rätt att få ålderspension. Enligt arbetspensionssystemet i Québec förutsätts att försäkringsavgifter har betalats för minst ett år. Den allmänna pensionsåldern är 65 år (Basic facts on Social Security Programs, July 1992). Man kan gå i förtida pension vid 60 år. Pensionen reduceras då med en förtidsminskning. För att man skall kunna gå i förtida pension förutsätts att arbetet upphör eller att det väsentligt minskar. Pension kan utbetalas till en 65-åring trots att han fortsätter att arbeta. Man kan fritt välja att skjuta upp pensioneringen och personer mellan 65 och 70 år får då en uppskovsförhöjning på sin pension. Om en person skjuter upp pensioneringen, kan pensionen också höjas så att när pensionen skall bestämmas får förvärvsinkomster efter 65 år ersätta lägre förvärvsinkomster som tjänats in innan personen fyllde 65 år (se punkten Hur pensionen bestäms).

Om båda makarna eller samborna har ansökt om ålderspension enligt arbetspensions-systemet, kan den pension som tjänats in under giftermåls- eller samboendetiden delas jämnt mellan makarna eller samborna, om den ena önskar det.

Vid skilsmässa och boskillnad kan en make eller sambo yrka på att de pensionsgrundande förvärvsinkomsterna som tjänats in under de år då paret var gift eller sambodde delas jämnt mellan dem.

Hur ålderspensionen bestäms

Pensionen till en person i den allmänna pensionsåldern är 25 % av hela försäkringstidens genomsnittliga pensionsgrundande förvärvsinkomster per månad. Försäkringstiden räknas från det en person har fyllt 18 år, tidigast från 1966, till dess personen går i pension, dock senast tills han fyller 70 år. Förvärvsinkomsterna per försäkringsår är pensionsgrundande till den del de inte överskrider YMPE-gränsbeloppet (Year's Maximum Pensionable Earnings, se punkten 3.1.2). Förvärvsinkomster som underskrider YBE-gränsbeloppet (Year's Basic Exemption, se punkten 3.1.2) är således också pensionsgrundande, men på dem uppbärs ingen försäkrings-avgift. Inkomsterna uppräknas enligt index för det år när pensionen beviljades. Man använder ett index som följer ändringen i medellönerna.

Vid beräkningen av medelvärdet dras sådana månader under vilka pensionssökanden har varit arbetsoförmögen bort från försäkringstiden. Sådana månader under vilka sökanden har skött ett barn under 7 år och har haft låga eller inga förvärvsinkomster kan också dras av från försäkringstiden. Dessutom kan också sådana andra perioder dras av under vilka förvärvsinkomsterna har varit låga eller de har saknats på grund av arbetslöshet, sjukdom, utbildning m.m. Ovannämnda tidsperioder kan dras av upp till högst 15 % av hela försäkringstiden, förutsatt att det vid beräkningen av medelvärdet återstår minst 10 år av försäkringstiden. De förvärvsinkomster som hänför sig till de avdragna försäkringstiderna räknas inte heller med i medelvärdet.

Om pensionen tas ut före 65 års ålder, minskar pensionen med 0,5 % för varje månad som den tas ut i förtid. Om pensionen tas ut efter det att man har fyllt 65 år, höjs pensionen mellan 65 och 70 års ålder med 0,5 % för varje månad som den skjuts upp.

Omräkningen av pensionen

Löpande pensioner omräknas varje år i början av januari enligt det index som följer ändringarna i konsumentpriserna.

Utbetalningen av pensionen

Pensionen betalas varje månad. Den betalas inte retroaktivt före 70 års ålder. Till den som har fyllt 70 år kan pensionen betalas retroaktivt för högst 12 månader. Pensionen betalas till utlandet utan begränsningar.

3.1.6 Invalidpensionen

Rätten till invalidpension

För att få rätt till invalidpension förutsätts att sökanden har betalat försäkringsavgifter för minst 5 kalenderår under de senaste tio åren eller för två kalenderår under de senaste tre åren.

Invalidpensionen beviljas till en försäkrad som länge har varit allvarligt arbetsoförmögen. Med allvarlig arbetsoförmåga menas att den försäkrade inte kan utföra något arbete. Den försäkrades arbetsoförmåga bedöms på nytt med jämna mellanrum.

Till barn som en invalidpensionstagare försörjer utbetalas en förmån (Benefit for the dependent child of a disabled contributor). Förmånen betalas till barn under 18 år eller till ett barn under 25 år som studerar på heltid.

Hur invalidpensionen bestäms

Invalidpensionen består av en jämnstor del och en inkomstrelaterad del. Den jämnstora delen var 325,61 dollar år 1996 (ca 1 050 FIM).

Den inkomstrelaterade delen motsvarar 75 % av den försäkrades ålderspension. Pensionen bestäms som om den försäkrade hade fyllt 65 år samma dag som han blev arbetsoförmögen (se punkten 3.1.5 Hur ålderspensionen bestäms).

År 1996 var förmånen till barn 164,17 dollar i månaden (ca 530 FIM) per barn. Förmånen till barn enligt arbetspensionssystemet i Québec var 52,12 dollar i månaden (ca 170 FIM) år 1996.

Omräkningen av invalidpensionen

Pensionerna omräknas varje år i början av januari enligt det index som följer ändringarna i konsumentpriserna.

Utbetalning av pensionen

Utbetalningen av invalidpensionen inleds från början av den fjärde månaden efter pensionsfallet. Pensionen betalas så länge som arbetsoförmågan fortsätter, dock högst till dess pensionstagaren fyller 65 år och ålderspensionen börjar betalas ut.

3.1.7 Familjepensionen

Familjepensionen kan betalas i form av efterlevandepension till makar av båda könen och sambor samt i form av bidrag till föräldralösa som gäller en förmånslåtares barn. Till dödsboet betalas också en efterlevandeförmån som är en engångsersättning av typ begravningsbidrag.

Rätten till pension

Utbetalningen av familjepensionen förutsätter att förmånslåtare har betalat försäkringsavgifter för minst en tredjedel ($1/3$) av den försäkringsbara tiden, d.v.s. tiden efter det att han fyllde 18 år till pensionsfallet. Om den försäkringsbara tiden är över 30 år räcker det att försäkringsavgifter har betalats för 10 år.

Efterlevandepension betalas alltid till en efterlevande make som har fyllt 65 år. Pensionen betalas till en efterlevande make under 65 år, om denne hade fyllt 35 år när förmånslåtare dog eller då hade barn att försörja eller var arbetsoförmögen.

Bidrag till föräldralösa barn (Orphan's benefit) betalas till förmånslåtares barn under 18 år eller barn under 25 år som studerar på heltid.

Engångsersättningen betalas till dödsboet oberoende av om förmånslåtare lämnar efter sig anhöriga med rätt till familjepension.

Hur familjepensionen bestäms

En efterlevande make som har fyllt 65 år erhåller i efterlevandepension 60 % av den ålderspension som förmånslåtare fick eller som han hade haft rätt till om han hade fyllt 65 år under samma månad som han avled.

Den pension som betalas till en person under 65 år består av en jämnstor del och en inkomstrelaterad del. År 1996 var den jämnstora delen 127,05 dollar (ca 410 FIM). Den inkomstrelaterade delen motsvarar 37,5 % av förmånslåtares ålderspension. Om den efterlevande maken är mellan 35 och 45 år och varken har barn att försörja eller är arbetsoförmögen, minskas pensionen med $1/120$ för varje månad som hans ålder understeg 45 år vid tidpunkten för förmånslåtares död.

Beloppen för efterlevandepensionerna enligt arbetspensionssystemet i Québec är högre än i Canada med undantag av den helt inkomstrelaterade pension som betalas till en 65-årig efterlevande make.

Bidraget till föräldralösa barn är jämnstort och var 1996 164,17 dollar per månad (ca 530 FIM) för varje barn. Bidraget till föräldralösa barn enligt systemet i Québec var 1996 52,12 dollar (ca 170 FIM) per månad. Om båda föräldrarna är döda utbetalas bidraget till dubbelt belopp.

Engångsersättningen som betalas till förmånslåtares dödsbo är sex gånger beloppet av den ålderspension per månad som förmånslåtare fick, dock högst 10 % av YMPE-beloppet (se punkten 3.1.2 om 'Year's Maximum Pensionable Earnings').

Omräkningen av familjepensionen

Efterlevandepensionen och bidraget till föräldralösa barn omräknas varje år i början av januari enligt det index som följer ändringarna i konsumentpriserna.

Utbetalningen av familjepensionen

Betalningen av familjepensionen upphör inte på grund av att den efterlevande maken ingår nytt äktenskap. Om den efterlevande maken får rätt till annan efterlevandepension, utbetalas enbart den pension som är större. Om den efterlevande maken är yngre än 35 år och barnförsörjningen eller arbetsförmågan på basis av vilken efterlevandepensionen har beviljats upphör, avbryts utbetalningen av efterlevandepensionen tills förmånstagaren fyller 65 år.

Om den efterlevande maken har rätt till egen invalid- eller ålderspension enligt arbetspensionssystemet, utbetalas en kombinerad pension. Om familjepensionen kombineras med invalidpensionen, utbetalas den större av pensionernas jämnstora delar, som alltid är det jämnstora beloppet i invalidpensionen. De inkomstrelaterade pensionsdelarna eller pensionerna kombineras dock så att deras sammanlagda belopp inte överstiger maximibeloppet för ålderspensionen det år då pensionen sedan skall beviljas.

3.2 Möjligheten att övergå till förtida pension

Enligt arbetspensionssystemet i Canada och Québec är det möjligt att gå i förtida pension enligt ett flexibelt system efter det att man har fyllt 60 år. Men om man går i pension före 65 års ålder, minskar pensionen varaktigt. Personer under 65 år får inte folkpension. I de företagsbundna tilläggspensionssystemen ingår möjlighet att gå i förtida pension före 65 års ålder.

4. Tilläggspensionsskyddet

Allmänt

I Canada är tilläggspensionssystem som arbetsgivare har ordnat eller som baserar sig på arbetsmarknadsavtal rätt så allmänna både inom den offentliga och privata sektorn. Enligt en uppskattning som statistikcentralen i Canada har gjort omfattades 45 % av arbetstagarna år 1993 av de företagsbundna eller arbetsmarknadsavtalsenliga tilläggspensionssystemen.

Tilläggspensionsskyddet har av tradition ordnats av enskilda arbetsgivare. De system som baserar sig på arbetsmarknadsavtal har först under de senaste åren ökat i antal. Fackförbunden har då vanligtvis kommit överens med arbetsgivarorganisationen om nivån på den pensionspremie som arbetsgivaren skall betala. De förmåner som systemen skall betala ut har dimensionerats så att de kan bekostas med de överenskomna premierna.

Bestämmelser om tilläggspensionssystemen ingår både i förbundsstatens och provinsernas lagstiftning. Sålunda varierar bestämmelserna i de olika provinserna. De viktigaste bestämmelserna på förbundsstatsnivå är skattemyndigheternas regler för de villkor som tilläggspensionssystemet skall uppfylla för att systemet skall kunna registreras i enlighet med inkomstskattelagen. För en arbetsgivare är ett registrerat pensionssystem skattemässigt fördelaktigare än ett oregistrerat system. Provinserna har lagar som gäller tilläggspensionssystemen och i dem ingår bestämmelser om vissa minimivillkor som tilläggspensionssystemen måste uppfylla. Både förbundsstatens och provinsernas lagar om medborgarnas grundrättigheter gäller också tilläggspensionssystemen.

Tilläggs pensionsskyddet i Canada administreras antingen av ett försäkringsbolag, en stiftelse som arbetsgivaren har grundat eller en facklig pensionsfond. Både förmåns- och avgiftsbaserade system är vanliga. De förmånsbaserade systemen har under de senaste åren alltmera ersatts av de avgiftsbaserade systemen, i synnerhet för de små och medelstora företagen. Den övervägande delen av arbetstagarna omfattas dock fortfarande av de förmånsbaserade systemen.

För att kunna omfattas av tilläggs pensionssystemet, förutsätts i princip att en person har uppnått en fastställd nedre åldersgräns (vanligtvis 21 eller 25 år) eller har uppfyllt minimivillkoret om sysselsättningstid, som vanligtvis är högst ett år. I flera provinser är det förbjudet med en väntetid som är längre än två år.

Förmåner

I tilläggs pensionssystemen är den allmänna pensionsåldern 65 år. Om det fastställda minimivillkoret om tid i arbete, t.ex. 10 år, har uppfyllts, kan man oftast gå i förtida pension redan vid 55.

I det förmånsbaserade systemet tjänas ålderspensionen vanligtvis in med 1,5-2 % av den pensionsgrundande lönen per år under högst 35-40 år. Den pensionsgrundande lönen är i allmänhet genomsnittet av lönerna för de 3-10 sista åren eller genomsnittet av lönerna under hela den yrkesaktiva tiden utan någon övre gräns. Vissa system har i alla fall en övre gräns (t.ex. 86 100 dollar/år = ca 280 000 FIM). Pensionen samordnas i regel med den lagstadgade arbetspensionen, dock inte med den jämnstora folkpensionen.

Efterlevandepensionen motsvarar i regel den ålderspension som förmånslåtarens fick före sin död eller den ålderspension han hade haft rätt till vid 65 års ålder, den s.k. återstående tiden medräknad. I Canada beviljas inte barnpensioner.

Invalidpensionen är i de flesta fall en fastställd procentuell andel, oftast 80 % av den lön som arbetstagaren fick då han blev arbetsoförmögen. Om arbetstagaren betalar en del av försäkringsavgifterna, kan förmånen vara ännu litet högre, i regel 85 % av lönen. De olika delstaterna har varierande bestämmelser för hur länge pensionsrätten står kvar efter det att ett anställningsförhållande har upphört. Enligt lagstiftningen i Ontario bibehålls pensionsrätten, om anställningsförhållandet har fortsatt under två år. Av tilläggs pensionssystemen har 70 % registrerats i Ontario. Också i de övriga delstaterna har man vanligtvis följt samma praxis som i Ontario.

Det finns ingen lagstadgad skyldighet att omräkna pensionerna, men den största delen av tilläggs pensionssystemen omräknar tidvis pensionerna på basis av separata beslut.

Försäkringsavgifterna och beskattningen

Tilläggs pensionssystemen, som delvis finansieras med hjälp av arbetstagarnas egenavgifter, är i viss mån ovanligare än de system som finansieras av arbetsgivarna ensamma. Arbetstagarens pensionsavgift är i regel 5-6 % av lönen.

Både arbetstagarens och arbetsgivarens försäkringsavgifter till de förmånbaserade systemen är avdragsgilla i beskattningen, om systemen är registrerade av skattemyndigheten. Avgifter till de avgiftsbaserade systemen kan avdras upp till en fastställd övre gräns.

Löpande pensioner är i regel beskattningsbara inkomster. Också pensionerna enligt de registrerade pensionssystemen är beskattningsbara inkomster, eftersom försäkringsavgifterna är avdragsgilla i beskattningen.

5. Anställd eller pensionerad i ett annat land

Finland och Canada har en gemensam överenskommelse om social trygghet. Dessutom har Finland med provinsen Québec en separat överenskommelse, som är mera omfattande än den som träffats med förbundsstaten Canada. Utöver pensionsskyddet gäller den också annan social trygghet som har ordnats provinsvis, såsom sjukförsäkringen. De båda överenskommelserna har nyligen förhandlats på nytt. Den nya överenskommelsen med Canada trädde i kraft 1.1.1997. Man uppskattar att den omarbetade överenskommelsen med Québec träder i kraft under 1997. Överenskommelserna gäller det lagstadgade pensionsskyddet, alltså inte det pensionsskydd som arbetsgivarna har ordnat separat. Överenskommelserna innehåller bestämmelser om skyldigheten att betala försäkringspremier, om vilka som omfattas av försäkringen, om hur försäkringstider i det andra avtalslandet räknas tillgodo, om hur pensionerna bestäms och förfarandet vid betalningen av pensioner till det andra avtalslandet.

Enligt den nationella lagstiftningen beviljas och utbetalas folkpensionssystemets ålderdomspension till utlandet, om sökanden eller pensionstagaren har varit bosatt i Canada under minst 20 år efter det att han fyllde 18 år. I annat fall utbetalas pensionen inte till utlandet. Om pensionstagaren har varit bosatt i Canada mindre än 20 år, men likväl minst 10 år, och flyttar utomlands, utbetalas pensionen till utlandet för flyttningsmånaden och de därpå följande sex månaderna. Om en förmånstagare vistas utanför Canadas territorium över sex månader, upphör utbetalningen av inkomstgarantitillägget och maketillägget.

Pensionerna enligt Canadas arbetspensionssystem beviljas och betalas till utlandet utan begränsningar.

6. Anhängiga reformer

I Canada har man redan under några år diskuterat nödvändigheten av att genomföra en omfattande reform av det sociala trygghetssystemet. Kostnaderna för det nuvarande täckande systemet ökar hela tiden och man anser att systemet blir för dyrt för förbundsstatens ekonomi. Regeringen publicerade hösten 1994 en promemoria om diskussionerna angående reformeringen av det sociala trygghetssystemet. Promemorian innehöll betydande ändringsförslag för 1995-96. Ändringarna gäller i första hand arbetslöshets- och sjukförsäkringen och i sista hand utkomstskyddet, vilka anses alltför generösa och passiverande. Ingenting tyder på att det finns planer på att genomföra några betydande ändringar i de lagstadgade pensionssystemen.

I andra provinser har lagstiftningen om de företagsbundna pensionssystemen ändrats under de senaste åren. De nya lagarna förutsätter oftast kortare väntetider för uppkomsten av rätt

till intjänad pension och att pensionsrätten bevaras efter att anställningsförhållandet har upphört. I dag är det fortfarande vanligt att man vid byte av arbetsplats mister sin pensionsrätt till den företagsbundna pensionen. De nya lagarna förbättrar också deltidsarbetstagarnas ställning och gör det möjligt att flytta över pensionsrätten vid byte av arbetsplats.

7. Adresser

Ministeriet som ansvarar för förvaltningen av den sociala tryggheten och pensionerna: Human Resources Development Canada; Income Security Programs Branch, International Operations Division, Place Vanier, Tower A, 10th Floor, 333 River Road, Ottawa, Ontario K1A 0L1, Canada, fax: +(1-613) 952-8901, telefon: +(1-613) 957-1612.

Centralförvaltningen för pensionssystemet i Québec. Régie des rentes du Québec, 2600, Boulevard Laurier, Case Postale 5200, Sainte-Foy, Québec G1V 4T3, fax: +(1-418) 643 9586, telefon: +(1-418) 643 8302.

8. Källförteckning

Basic Facts on Social Security Programs. Health and Welfare Canada. July 1992.

Bolderson Helen, Gains Francesca. Crossing National Frontiers. Department of Social Security Research Report No.23. HMSO. London 1993.

Employee Benefit Reference Manual 1995. Swiss Life Insurance and Pension Company. Zürich 1995.

IBIS Briefing Service. Canada. May 1995, November 1995, December 1995. International Benefits Information Service. Charles D. Spencer & Associates, Inc. Chicago 1995.

IBIS Reference Manual - Canada. International Benefits Information Service. February 1995. Charles D. Spencer & Associates, Inc. Chicago 1995.

Janhunen Jouko. Eläkejärjestelmät teollisuusmaissa 1990. Eläketurvakeskuksen tutkimuksia 1990:1. Jyväskylä 1990.

Suppanz Hannes. Canada Recasting Social Assistance. The OECD Observer No. 192 February/March 1995.

The Income Security Programs of Human Resources Development Canada. Overview. International Benefits and Foreign Affairs. Income Security Programs Branch. Human Resources Development Canada 1994.

Opublicerade källor:

Tamagno Edward. Changes to the Income Tax Act Affecting Canadian Pensioners Living Outside Canada. Human Resources Development Canada. Meddelande 31.8.1995.